

บทที่ ๔

แนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้

การจะแก้ปัญหาเพื่อให้พระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ดำรงอยู่และเจริญรุ่งเรืองได้นั้น นอกจากจะต้องแก้ปัญหาที่กล่าวมาแล้วในบทที่ ๓ ยังต้องมีการส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ด้วย ซึ่งแนวทางส่งเสริมจะสอดคล้องกับการแก้ปัญหาพระพุทธศาสนา และควรทำไปพร้อมกับการแก้ปัญหาพระพุทธศาสนา เนื้อหาในบทที่ ๔ นี้จะเป็นการนำเสนอแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการดำรงจุดแข็ง การกำจัดจุดอ่อน และการสร้างจุดขายของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้

๔.๑ การดำรงจุดแข็งของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้

การที่พระพุทธศาสนาสามารถเจริญรุ่งเรืองและดำรงคงอยู่ในคาบสมุทรเกาหลีมาได้จนถึงทุกวันนี้แสดงว่า พระพุทธศาสนาต้องมีจุดแข็งอยู่พอสมควร ในที่นี้จะขอนำเสนอเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ ๒ ประเด็นหลัก ได้แก่

๔.๑.๑ การทำงานด้านสังคมสงเคราะห์

คำว่า “งานด้านสังคมสงเคราะห์” ในที่นี้หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือบุคคลใด ๆ ในสังคม เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถกระทำกิจกรรมในชีวิตได้ต่อไป หรือเพื่อช่วยให้บุคคลนั้นสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น งานดูแลเด็กพิการ งานเลี้ยงเด็กเล็ก งานช่วยเหลือผู้สูงวัยในบ้านพักคนชรา งานดูแลผู้ป่วยไร้ญาติ งานสอนเพื่อสร้างอาชีพ ฯลฯ ถ้ายึดหลักอาชีพแล้วงานสังคมสงเคราะห์เป็นงานในหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ แต่ถ้ายึดหลักมนุษยธรรมแล้วงานสังคมสงเคราะห์เป็นงานที่มนุษย์ทุกคนสามารถทำได้ ขอเพียงมีน้ำใจ มีแรงกาย มีเวลา และมีโอกาส นั้นแสดงว่าพุทธบริษัทก็ล้วนเป็นนักสังคมสงเคราะห์ได้หากมีแนวคิดเช่นว่านี้

อย่างไรก็ตาม พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร ให้ความเห็นเรื่องงานสังคมสงเคราะห์ว่า งานสังคมสงเคราะห์ไม่ใช่เป็นหน้าที่หลักของพระสงฆ์ หน้าที่หลักของพระสงฆ์ คือ การศึกษา การปฏิบัติ และการนำธรรมะไปสงเคราะห์ชาวโลก แต่ถ้าพระสงฆ์ทำงานสังคมสงเคราะห์ด้วยเจตนาบริสุทธิ์เพื่อช่วยสังคม และเพื่อเป็นเครื่องมือหรืออุบายนำคนเข้าหาเป้าหมายทางศาสนาก็อาจอนุโลมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการทำหน้าที่ทางศาสนาของพระสงฆ์ได้เหมือนกัน^๖

^๖พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร (พรรณ), ดร., “บทบาทพระสงฆ์กับงานสังคมสงเคราะห์: ใช้หรือไม่ใช้?”, ใน พุทธธรรมกับการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ รวมบทความประชุมวิชาการทางพระพุทธศาสนานานาชาติ ครั้งที่ ๘ เนื่องในวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก ๑๒-๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ประเทศไทย, รวบรวมจัดพิมพ์โดย พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, ผศ. ดร., (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด, ๒๕๕๔): ๓๘๙-๓๙๐.

แม้งานสังคมสงเคราะห์จะไม่ใช่งานที่หลักของพระสงฆ์ แต่ดร.ทรงวิทย์ แก้วศรี ก็แสดงความเห็นว่า พระสงฆ์ควรจะเป็นผู้นำในการแสดงบทบาทเรื่องงานสังคมสงเคราะห์ ชาวบ้านจะได้เห็นคุณค่าและสนับสนุนบทบาทของพระสงฆ์มากขึ้น และผลที่จะได้รับก็คือ สถานภาพของพระสงฆ์ดีขึ้น เมื่อพระสงฆ์เป็นที่เคารพนับถือและเป็นผู้นำของประชาชนก็เท่ากับพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง และเป็นการส่งเสริมพระพุทธศาสนาอย่างสมบูรณ์^๒

อนึ่ง พระเมธาวิจารย์รศ, ผศ. ดร. ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ว่า การทำงานสังคมสงเคราะห์เป็นการให้การเกื้อกูลแก่คนที่ทุกข์ยากในสังคม ผลสะท้อนคือ ตัวผู้รับอาจจะมีบุญต่อพระพุทธศาสนา และมองว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ดี อย่างไรก็ตาม พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีได้มีผลประโยชน์เกิดขึ้นแก่ตัวเอง และพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ตั้งอยู่บนศรัทธาของชุมชน วัดแห่งใดจะทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ได้จะต้องมีศรัทธาในสังคมที่แรงกล้าและมีผลประโยชน์เข้ามามากมายจึงจะถ่ายเทไปช่วยชาวบ้านได้ หากวัดแห่งใดยากจนจะทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ไม่ค่อยได้มากเท่าใดนัก แต่ถ้าทำได้ก็ควรจะทำ เพราะพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการสังคมสงเคราะห์อยู่แล้ว^๓ ความคิดเห็นดังกล่าวนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของพระเทพวิสุทธิกวี, ดร. ที่ว่า ลักษณะของการสังคมสงเคราะห์เป็นงานที่พระพุทธเจ้าทำโดยตรงอยู่แล้ว เป้าหมายของพระพุทธองค์คือ การอนุเคราะห์ชาวโลก งานสังคมสงเคราะห์เป็นการผูกมิตรที่ดีและทำให้คนเข้าใจศาสนามากขึ้น จึงสมควรจะกระทำอย่างยิ่ง^๔

เมื่อสามารถตีความเรื่องงานสังคมสงเคราะห์โดยอนุโลมได้เช่นนี้แล้ว พระสงฆ์เกาหลีก็ยังสามารถทำงานด้านสังคมสงเคราะห์อย่างต่อเนื่องต่อไป ในทางหนึ่งก็เพื่อประโยชน์สุขของสังคม และในอีกทางหนึ่งก็เพื่อดำรงจุดแข็งของพระพุทธศาสนาในด้านนี้ไว้ในสังคมเกาหลี

สำหรับเรื่องสังคมสงเคราะห์นี้ คิม โบฮย็อน (김보현) เลขาธิการของสมาคมผู้สอนธรรมะนานาชาติ (국제포교사회, International Dharma Instructors' Association หรือ IDIA) ให้ความเห็นไว้โดยสรุปว่า คริสต์ศาสนาให้ความสำคัญแก่งานด้านสังคมสงเคราะห์อย่างมากซึ่งส่งผลต่อทัศนคติของชาวเกาหลีที่มีต่อคริสต์ศาสนาและพระพุทธศาสนา กล่าวคือ คริสต์ศาสนาใช้งบประมาณ Social Welfare Organization ของรัฐประมาณร้อยละ ๗๐-๘๐ โดยคริสต์ศาสนาเริ่มต้นจากการใช้การศึกษาด้วยการก่อตั้งมหาวิทยาลัย ซึ่งมีมหาวิทยาลัยของคริสต์ศาสนามีคณะสังคมสงเคราะห์ เพื่อผลิตคนไปทำงานให้แก่สังคมและผลิตบุคลากรไปทำงานให้แก่ภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ นักศึกษาก็ยังไปทำงานในโบสถ์เพื่องานสังคมสงเคราะห์ ผลที่ตามก็คือ คนเกาหลีไม่ค่อยมีโอกาสเข้าใจพระพุทธศาสนา คิม โบฮย็อนแสดงความเห็นต่อไปว่า พระพุทธศาสนาต้องสร้างความเข้มแข็งผ่านการศึกษ เขายกตัวอย่างกรณีวัดโซกเยสร้างมหาวิทยาลัยหลายแห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยคิมกัง (금강대학교) มหาวิทยาลัยทงกุก (동국대학교) มหาวิทยาลัยวีดีอก (위덕대학교) จากกรณีตัวอย่าง

^๒สัมภาษณ์, ดร.ทรงวิทย์ แก้วศรี, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

^๓สัมภาษณ์, พระเมธาวิจารย์รศ, ผศ. ดร., รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๙.

^๔สัมภาษณ์ พระเทพวิสุทธิกวี, ดร., รองเจ้าคณะภาค ๑๖-๑๗-๑๘ (ธรรมยุต), ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

เรื่องงานสังคมสงเคราะห์ที่มีรากฐานมาจากการศึกษาของคริสต์ศาสนาทำให้เขาสรุปเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีได้^๕

จากทัศนะของเลขานุการของสมาคมผู้สอนธรรมะนานาชาติคนดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากพระพุทธศาสนายังต้องการดำรงจุดแข็งในแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในส่วนของการงานด้านสังคมสงเคราะห์ พระพุทธศาสนาต้องลงทุนระยะยาว ทั้งเรื่องการศึกษา เรื่องคุณภาพของบุคลากร เรื่องระบบงานสังคมสงเคราะห์ ฯลฯ ซึ่งต้องอาศัยการวางแผนให้รอบคอบ เพราะงานด้านสังคมสงเคราะห์ก็ถือว่าเป็นจุดแข็งของคริสต์ศาสนาในเกาหลีได้ด้วยเช่นกัน

๔.๑.๒ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยวิธีทันสมัย

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาสามารถทำได้หลายวิธี วิธีปกติที่พระสงฆ์มักจะกระทำก็คือ การเทศนาสั่งสอน การสนทนาธรรม การเขียนหนังสือธรรมะ ถ้าเป็นองค์กรทางพระพุทธศาสนาก็ใช้วิธีเผยแผ่ทางสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ ป้ายประกาศ ซึ่งวิธีดังกล่าวอาจสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่ม เช่น บุคคลทั่วไป ผู้สูงอายุ แต่หากพระพุทธศาสนาต้องการเจาะตลาดกลุ่มเป้าหมายที่นิยมความทันสมัย บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาก็อาจจำเป็นต้องเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยวิธีทันสมัย

สำหรับเรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยวิธีทันสมัยนั้น ดร.ทรงวิทย์ แก้วศรี ได้สรุปให้เห็นว่า พระสงฆ์ผู้มีบทบาทในการเผยแผ่ศาสนาจะต้องมีความรู้อย่างน้อย ๓ ภาษา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ คือ

๑. ภาษาคน ได้แก่ ภาษาต่าง ๆ ที่ใช้พูดจากัน เช่น ภาษาประจำชาติ และภาษาสากล เช่น ภาษาอังกฤษ

๒. ภาษาธรรม ต้องศึกษาให้เข้าใจ ศึกษาให้แตกฉานในหลักธรรมวินัยและวิธีการสอนบุคคลอื่นให้เข้าใจและปฏิบัติตามได้

๓. ภาษาไอที (Information Technology) ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นสูงสุดของชาวโลกทุกระดับ^๖

ส่วนผู้วิจัยเห็นว่าการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยวิธีทันสมัย หมายถึง การทำให้ธรรมะไปถึงมือผู้รับสารด้วยวิธีที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ยกตัวอย่างช่องทางสื่อสารที่ทันสมัยได้แก่ สื่อออนไลน์ (เว็บไซต์ เฟสบุ๊ค ไลน์ อีเมล อินสตาแกรม) สื่อสารมวลชน (วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์)

สำหรับเรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยวิธีทันสมัยนี้ อี แฮอิน (이해은) นักศึกษาหญิงจากมหาวิทยาลัยค็อนกุก (건국대학교) ในฐานะประธานสหพันธ์มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาเกาหลี (한국대학생불교연합회, Korea Buddhist University Federation หรือ KBUF) ให้ความเห็นไว้โดยสรุปว่า นักศึกษาในวัยอย่างเธอต้องการรับสื่อที่ทันสมัย โดยอี แฮอินเล่าว่า สหพันธ์มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาเกาหลี มีสมาชิกประมาณ ๒,๐๐๐ คนจากมหาวิทยาลัย ๑๒๒ แห่งในเกาหลีใต้ จะจัดกิจกรรม Talk Party จำนวน ๔ ครั้งต่อปี คือ จัดในเดือนตุลาคม ๒ ครั้ง และเดือนพฤศจิกายน ๒

^๕สัมภาษณ์ คิม โบฮย็อน, เลขานุการของสมาคมผู้สอนธรรมะนานาชาติ (국제포교사회, International Dharma Instructors' Association หรือ IDIA), ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘.

^๖สัมภาษณ์, ดร.ทรงวิทย์ แก้วศรี, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

ครั้ง กิจกรรมนี้จะเชิญบุคคลจากหลากหลายวงการทั้งที่เป็นชาวพุทธและที่ไม่ใช่ชาวพุทธมาร่วมสนทนา รวมถึงเชิญสื่อมวลชนมาร่วมงานด้วย โดยจัดทำสื่อให้ทันสมัยด้วยความหวังว่า พระพุทธศาสนาก็เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ ความเห็นของอี แฮอินเป็นเสียงของนักศึกษามหาวิทยาลัย ซึ่งถือว่าเป็นคนรุ่นใหม่ในสังคมเกาหลีที่ชอบวิธีสื่อสารที่ทันสมัย^๗

ยิ่งไปกว่านั้น เกาหลีใต้ยังเป็นประเทศที่ผู้คนนิยมเครื่องมือสื่อสารที่มีเทคโนโลยีล้ำยุค จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในขบวนรถไฟใต้ดินซึ่งเป็นยานพาหนะที่ชาวเกาหลีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนที่อยู่ในเขตเมืองนิยมใช้มากที่สุด ในระหว่างการโดยสารรถไฟใต้ดินนี้คนส่วนใหญ่ก้มหน้าก้มตาเล่นโทรศัพท์มือถือของตนเอง ซึ่งหากสามารถเผยแพร่ธรรมะหรือกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาผ่านช่องทางนี้ได้ก็จะทำให้พระพุทธศาสนาเพิ่มโอกาสเข้ามาใกล้ชาวเกาหลีมากขึ้น

๔.๒ การกำจัดจุดอ่อนของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้

การที่พระพุทธศาสนาจะสามารถแข่งขันกับศาสนาอื่นในเกาหลีใต้ได้ พระพุทธศาสนาต้องจัดการกำจัดจุดอ่อนที่มีอยู่ออกไปเสียก่อน ในที่นี้จะขอนำเสนอเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ ๒ ประเด็นหลัก ดังนี้

๔.๒.๑ การนำวัดเข้าหาชุมชน

การนำวัดเข้าหาชุมชนควรทำ ๒ ประการ คือ ประการแรก ศึกษาความต้องการและความสนใจของกลุ่มบุคคลเป้าหมายว่าเขาต้องการหรือสนใจเรื่องอะไรในด้านพัฒนาความรู้และจิตใจ ประการที่สอง หามาตรการและวิธีการที่จะนำหลักธรรมเข้าไปเผยแพร่หรือให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวหันมาสนใจหรือเชื่อถือปฏิบัติตามคำสอนทางพระพุทธศาสนา นั้นหมายความว่าพระสงฆ์และองค์กรสงฆ์ต้องทำหน้าที่นี้ด้วยความเข้าใจ อดทน และเสียสละเป็นอย่างยิ่ง^๘ เพื่อให้การนำวัดเข้าหาชุมชนเกิดประสิทธิผลและเพื่อลดช่องว่างระหว่างวัดกับชาวบ้าน ผู้ทำโครงการเกี่ยวกับการนำวัดเข้าหาชุมชนต้องแบ่งคนออกเป็น ๓ วัย ได้แก่

๑. คนสูงวัย พระสงฆ์ควรเข้าไปโดยการนำปฏิบัติธรรม ดูแลผู้สูงวัยในชุมชนอาจจะเป็นสัปดาห์ละครั้ง โดยพาแพทย์เข้าดูแลสุขภาพ และมีการบรรยายปฏิบัติธรรม

๒. คนวัยกลางคน ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์พระสงฆ์ควรเข้าไปปรับปรุงปัญหาของเขา จัดหาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการทำมาหากินหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับครอบครัวไปบรรยาย และเลี้ยงอาหาร

๓. วัยรุ่นและเยาวชน พระสงฆ์ควรเข้าไปจัดคอนเสิร์ตการกุศล แจกทุนการศึกษา จัดการประกวด เช่น การร้องเพลง การแสดง การเขียนกลอน การวาดการ์ตูน^๙

นอกจากนี้ องค์กรสงฆ์ต้องผลิตนักเทศน์ นักพูด นักบรรยายธรรมให้ได้คุณภาพและมีปริมาณมาก เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของสังคมด้วย^{๑๐}

^๗สัมภาษณ์ อี แฮอิน, ประธานสหพันธ์มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาเกาหลี (한국대학생불교연합회, Korea Buddhist University Federation หรือ KBUF), ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘.

^๘สัมภาษณ์, ดร.ทรงวิทย์ แก้วศรี, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

^๙สัมภาษณ์, พระเมธาวันนรส, ผศ. ดร., รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๙.

ตั้งแต่สมัยโชซอนเป็นต้นมา วัดในพระพุทธศาสนามักจะอยู่บนภูเขาหรืออยู่ห่างไกลจากชุมชน ซึ่งจุดนี้เองที่กลายเป็นจุดอ่อนของพระพุทธศาสนาในเกาหลีปัจจุบัน ซึ่งการส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีได้จะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องกำจัดจุดอ่อนจุดนี้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอความคิดเห็นว่า แทนที่วัดจะเป็นฝ่ายรอให้พุทธศาสนิกชนมุ่งหน้าเข้าไปหาวัด วัดต้องใช้หลักการเชิงรุกโดยตั้งเป็นนโยบายว่า “พุทธชาวเขาไปหาเราชาวพุทธ” นั่นก็คือ การเปลี่ยนรูปแบบจาก Mountain Buddhism ไปเป็น Community Buddhism ดังที่ได้อธิบายไปข้างแล้วใน ๓.๒.๒.๑ เนื่องจากวัดตั้งอยู่ห่างไกล เช่น บนภูเขาและการเดินทางไปวัดอาจจะไม่สะดวก วัดและภิกษุสงฆ์จึงต้องรุกไปข้างหน้าเข้าหาชุมชนเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกับคนในชุมชน และเพื่อให้เกิด “เราชาวพุทธ” ขึ้นมา อีกทั้ง ภิกษุสงฆ์และ/หรือบุคลากรในองค์กรทางพระพุทธศาสนาต้องเรียนรู้การใช้สื่อในการเผยแพร่ธรรมะให้มีความหลากหลายตามจริตของคนหรือตามธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมาย

สำหรับเรื่องการนำวัดเข้าหาชุมชนนี้ พระจิริศักดิ์ เกตุเมธ ตัวแทนของพระสงฆ์ไทยที่จำพรรษาที่วัดธรรมเจดีย์าราม ณ เมืองอันซัน (안산) เกาหลีใต้ ให้ความเห็นไว้โดยสรุปว่า การส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ควรจะต้องให้ความสำคัญแก่การปรับตัวของวัด วัดต้องปรับตัวให้เข้ากับคนรุ่นใหม่ ท่านมองว่ากิจกรรมของวัดสามารถดึงดูดผู้คนให้เข้าวัดได้ อาทิ การสวดมนต์ข้ามปี การทอดกฐิน การจัดงานสงกรานต์ รวมถึงเครื่องรางของขลังก็ยังมีส่วนดึงดูดให้คนเข้าวัดได้ไม่น้อย ท่านยังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า วัดไทยได้รับการสนับสนุนเงินทุนเป็นประจำจากวัดโซกเยเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ ถ้าวัดสามารถจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อพุทธศาสนิกชนได้ก็มีโอกาสจะแข่งขันกับศาสนาอื่นได้ เนื่องมาจากโบสถ์คริสต์ที่มีจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตตัวเมือง ส่วนหนึ่งก็มาจากมาตรการจัดเก็บภาษีของทางราชการ กล่าวคือ อาคารใดมีโบสถ์คริสต์ตั้งอยู่ก็จะเสียภาษีน้อยลง อย่างไรก็ตาม คริสต์ศาสนาบางนิกายก็กดดันให้คนเข้าหานิกายของตนมากเกินไปทำให้หลายคนรู้สึกอึดอัดไม่น้อย^{๑๐} ดังนั้น กิจกรรมของวัดเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ เพราะกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยให้วัดกับชุมชนลดช่องว่างระหว่างกันได้โดยง่าย

๔.๒.๒ การสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกของคนเข้าวัด

ภาพลักษณ์ของคนที่มาเข้าวัดคือ ภาพของผู้สูงวัย ซึ่งภาพลักษณ์เช่นนี้ทำให้พระพุทธศาสนาขาดกลุ่มเป้าหมายอื่นไปอย่างน่าเสียดาย จุดนี้เองที่ผู้เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ต้องหาทางปรับภาพลักษณ์ให้เป็นเชิงบวก

คำว่า “ภาพลักษณ์เชิงบวก” หมายถึง ความคิดหรือความเชื่อของบุคคลแต่ละคนที่มีต่อบุคคลหรือองค์กรที่บุคคลสังกัดอยู่ว่าเป็นไปในทางน่าเชื่อถือน่าเลื่อมใสแค่ไหนเพียงใด เมื่อทำความเข้าใจเรื่องนี้แล้วก็อยู่ที่การแก้ไขตนเองและองค์กรของตนให้เป็นไปตามหลักการของศาสนาหรือระเบียบแบบแผนที่ยึดถือปฏิบัติ นั่นก็คือ การสร้างภาพลักษณ์ในทางบวกให้แก่ตนและองค์กรของ

^{๑๐}สัมภาษณ์ พระเทพวิสุทธิกวี, ดร., รองเจ้าคณะภาค ๑๖-๑๗-๑๘ (ธรรมยุต), ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

^{๑๑}สัมภาษณ์ พระจิริศักดิ์ เกตุเมธ, ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๘.

ตนเพื่อให้ผู้อื่นเห็นและคล้อยตาม ซึ่งบุคคลเหล่านั้นจะเข้ามาช่วยอุปถัมภ์บำรุงเสริมสร้างภาพลักษณ์ให้มากยิ่งขึ้น และป้องกันคนอื่นที่จะเข้ามาบิดเบือนหรือสร้างพฤติกรรมในทางเสื่อมเสีย^{๑๒}

การสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกของคนเข้าวัดนั้น พระเมธาวิญญูรต, ผศ. ดร. ให้ความเห็นในส่วนที่ว่า วัดต้องมีภาพลักษณ์ที่ดี วัดต้องมีชื่อเสียงว่าพระสงฆ์ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ วัดสะอาด มีการสอนสิ่งดีงามให้แก่สังคม และต้องสร้างความเป็นไฮคลาส (high class) ให้กับวัด เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี (good image) ต่อสังคม^{๑๓} ในขณะที่ ผศ. ดร. แม่ชีกฤษณา รักษาโณม เพิ่มเติมความเห็นในส่วนของผู้เข้าวัดว่า การสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกทำได้โดยการสร้างแบรนด์ของเสื้อผ้าที่คนจะใส่ไปเข้าวัด ควรหาคนออกแบบที่มีความสามารถมาสร้างสรรค์งานให้ออกมาน่าสวมใส่และมีความเหมาะสมกับการไปวัด นอกจากนี้ การสร้างบุคลิกภาพก็เป็นเรื่องสำคัญ อาจสร้างคำพูดที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น คำว่า “ธรรมะสวัสดิ์” อย่างที่แม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุดใช้พูดประจำ หรือการรังสรรค์มรรยาทวิถีพุทธให้เกิดความอ่อนน้อมงดงาม เช่น การไหว้^{๑๔}

สำหรับเรื่องการสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกของคนเข้าวัดนี้ อี แฮอิน (이해은) นักศึกษาหญิงจากมหาวิทยาลัยค็อนกุก (건국대학교) ในฐานะประธานสหพันธ์มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาเกาหลี (한국대학생불교연합회, Korea Buddhist University Federation หรือ KBUF) ให้ความเห็นไว้โดยสรุปว่า การส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ควรจะต้องลงทุนกับคนรุ่นใหม่ เธอกล่าวว่าผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อลูกหลานในการส่งต่อความเชื่อ เยาวชนเกาหลีมักจะยุ่งกับการเรียน ไม่เห็นความสำคัญของศาสนา แต่จะให้ความสำคัญเรื่องความร่ำรวยมากกว่า ดังนั้น การส่งเสริมพระพุทธศาสนาจึงต้องใส่ใจเยาวชนคนรุ่นใหม่ด้วย อย่างไรก็ตาม ปัญหาก็คือการหาวิธีที่เกิดประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากเยาวชนมักมองว่าพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องของคนแก่และเป็นเรื่องของการเคารพบูชา^{๑๕} ดังนั้น หากพระพุทธศาสนาสามารถกำจัดจุดอ่อนเรื่องภาพลักษณ์ของคนสูงวัย และสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกของคนเข้าวัดได้ก็จะช่วยให้พระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้มีจำนวนพุทธศาสนิกชนมากขึ้น

๔.๓ การสร้างจุดขายของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้

การที่พระพุทธศาสนาจะสามารถทำคะแนนนำหน้าศาสนาอื่นในเกาหลีใต้ได้ พระพุทธศาสนาต้องสร้างจุดขายของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ให้ได้ ในที่นี้จะขอเสนอเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ ๕ ประเด็นหลัก ดังจะกล่าวเป็นลำดับต่อไป

^{๑๒} สัมภาษณ์, ดร.ทรงวิทย์ แก้วศรี, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

^{๑๓} สัมภาษณ์, พระเมธาวิญญูรต, ผศ. ดร. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๙.

^{๑๔} สัมภาษณ์, ผศ. ดร. แม่ชีกฤษณา รักษาโณม, ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

^{๑๕} สัมภาษณ์ อี แฮอิน, ประธานสหพันธ์มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาเกาหลี (한국대학생불교연합회, Korea Buddhist University Federation หรือ KBUF), ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙.

๔.๓.๑ การนำเสนอบทบาทภิกษุณีและอุบาสิกา

ปัจจุบัน สตรีเกาหลีใต้เริ่มมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในหลายด้าน สังคมเกาหลีเริ่มยอมรับบทบาทของสตรีถึงขนาดมีประธานาธิบดีเป็นสตรี และมีมหาวิทยาลัยสตรีที่มีชื่อเสียงอย่างมหาวิทยาลัยอีฮวา (이화여대)

ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตจากข้อมูลจำนวนพุทธศาสนิกชนที่ได้นำเสนอมาแล้วในหน้า ๒๗ พบว่า สตรีเป็นชนกลุ่มใหญ่ที่มีความสนใจทางศาสนา ไม่ว่าจะเป็นพระพุทธรูปศาสนาิกายใดก็จะมีจำนวนอุบาสิกามากกว่าอุบาสก ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะนำเสนอบทบาทภิกษุณีและอุบาสิกาเพื่อสร้างจุดขายของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ ซึ่งเรื่องนี้ดูเหมือนว่าพระพุทธศาสนาก็จะยอมรับบทบาทของภิกษุณีและอุบาสิกามากกว่าศาสนาอื่นในเกาหลีใต้ด้วยเช่นกัน โดย พย็องคัป มิน (Pyong Gap Min) ได้นำเสนอบทความเรื่อง “Development of Protestantism in South Korea: Positive and Negative Elements” ซึ่งผู้เขียนต้องการสื่อให้เห็นถึงปัจจัยเชิงบวกและปัจจัยเชิงลบในการพัฒนาคริสต์ศาสนิกายโปรเตสแตนต์ในเกาหลีใต้ ปัจจัยเชิงบวกของนิกายนี้ก็คือการปรับตัวให้ทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อวงการการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาของสตรีในเกาหลีใต้และงานด้านสังคมสงเคราะห์ ส่วนปัจจัยเชิงลบก็คือการจำกัดบทบาทสตรีในองค์กรศาสนา ซึ่งยังได้รับอิทธิพลจากรากเหง้าทางความคิดของลัทธิขงจื้อที่เน้นความอาวุโสและเพศชายต้องมาก่อนเพศหญิง^{๑๖} ในขณะที่ภิกษุณียังมีศักยภาพในการทำงานให้แก่พระพุทธศาสนา โดยเมลดา ฉิมนาม ผู้ศึกษาเกี่ยวกับภิกษุณีสงฆ์ในเกาหลีใต้จากงานวิจัยระดับปริญญาโทเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์กำเนิดและพัฒนาการภิกษุณีสงฆ์ในประเทศเกาหลีใต้: ศึกษาเฉพาะกรณีนิกายโซกกาย” แสดงความเห็นพอสรุปได้ว่า สังคมให้เกียรติภิกษุณีสงฆ์เท่าเทียมกับภิกษุ โดยดูได้จากการใช้สรรพนามเรียกทั้งภิกษุและภิกษุณีว่า ซ็อนิม (스님) สำหรับงานหลักของภิกษุณีสงฆ์คืองานด้านสังคมสงเคราะห์ ซึ่งจะเป็นตัวนำในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา งานวิจัยนี้ยังให้ข้อมูลอีกด้วยว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภิกษุณีสงฆ์ในเกาหลีมีความเจริญก้าวหน้าและมีการงานที่มั่นคง^{๑๗} เมื่อนำข้อมูลจากงานทั้งสองชิ้นมาวิเคราะห์จะพบว่า สตรีในพระพุทธศาสนาได้รับการยอมรับจากองค์กรทางศาสนาได้ง่ายกว่าสตรีในองค์กรของศาสนาอื่น ดังนั้น พระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้จึงควรนำประโยชน์จากการยอมรับบทบาทของสตรีในพระพุทธศาสนาเป็นจุดขายเพื่อสื่อว่าพระพุทธศาสนาไม่ได้เน้นการปลื้กวิเวกเท่านั้น หากแต่ยังส่งเสริมให้ภิกษุณีและอุบาสิกามีบทบาทร่วมในการพัฒนาสังคมเกาหลี ซึ่งจะทำให้เกิดภาพลักษณ์เชิงบวกและทัศนคติที่ดีต่อพระพุทธศาสนาในโลกสากล

๔.๓.๒ การจัดโครงการบรรพชาสามเณรน้อย

การจัดโครงการบรรพชาสามเณรน้อยเป็นโครงการที่ช่วยส่งเสริมพระพุทธศาสนาอย่างมาก โดยหลักการแล้ว เด็กและเยาวชนย่อมซึมซับความดีความชั่วของผู้อื่น โดยเฉพาะบิดา มารดา ครู

^{๑๖}Pyong Gap Min, “Development of Protestantism in South Korea: Positive and Negative Elements”, <http://aatfweb.org/2014/10/31/development-of-protestantism-in-south-korea-positive-and-negative-elements>[14 March 2015].

^{๑๗}เมลดา ฉิมนาม, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์กำเนิดและพัฒนาการภิกษุณีสงฆ์ในประเทศเกาหลีใต้: ศึกษาเฉพาะกรณีนิกายโซกกาย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๑๒๑.

อาจารย์ หรือผู้ปกครองบ้านเมืองได้มากกว่าผู้ใหญ่ เพราะฉะนั้น การจัดโครงการบรรพชาสามเณรน้อยจะเป็นเครื่องขัดเกลาให้เด็กและเยาวชนได้พบได้เห็นและปฏิบัติในสิ่งที่เป็นคุณงามความดีล้วน เป็นสิ่งที่ควรกระทำทั้งสิ้น พระพุทธศาสนาส่งเสริมให้คนทำดี และการฝึกให้เป็นคนดีนั้นถ้าเริ่มจากผู้มี วัยน้อยที่สุดก็ย่อมจะได้ผลมากที่สุด เพราะเด็กดีในวันนี้คือผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้า^{๑๘} โครงการดังกล่าวทำ ให้เด็กและเยาวชนเข้าใจคำสอนของพระพุทธศาสนาได้ในระดับหนึ่ง ช่วยบ่มเพาะให้เด็กและเยาวชน เข้าใจความเป็นพุทธมากขึ้น และทำให้เขามีโอกาสใกล้ชิดกับพระสงฆ์ ซึ่งความใกล้ชิดย่อมทำให้เกิด สายสัมพันธ์ศิษย์-อาจารย์^{๑๙}

พระเมธาวันยรรส, ผศ. ดร. แสดงความเห็นสนับสนุนโครงการบรรพชาสามเณรน้อยว่าจะ ช่วยส่งเสริมพระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง โครงการนี้ควรจะต้องจัดขึ้นทุกวัด และควรจะต้องทำอย่างต่อเนื่อง ยิ่งไปกว่านั้น โครงการนี้อาจมองว่าเป็นการทำงานสังคมสงเคราะห์ด้วยก็ได้ เพราะการบรรพชา สามเณรน้อยจะทำให้ลูกหลานของชาวพุทธได้เข้ามาบวชเรียนรู้พระพุทธศาสนาแต่เนิ่น ๆ และเกิด ความเคยชินกับวัดและศาสนา พอเขาเติบโตขึ้น หากเขาได้เป็นผู้นำในวันข้างหน้า ไม่ว่าจะเป็นผู้นำ ครอบครัวยุคหรือผู้นำชุมชนก็ตาม เขาก็จะไม่ลืมวัดและจะเป็นกำลังให้แก่วัด พระเมธาวันยรรส, ผศ. ดร. ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมด้วยว่า การบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของประเทศไทยเป็นกิจกรรมที่ ศาสนาอื่นกลัว เพราะศาสนาอื่นไม่มีโครงการลักษณะเช่นนี้ ชาวพุทธจึงต้องทำให้โครงการนี้ให้เป็น โครงการใหญ่และต้องโฆษณาในระดับประเทศ^{๒๐}

สำหรับกรณีของเกาหลีใต้^{๒๑} ในช่วงก่อนเทศกาลวันวิสาขบูชาจะมีโครงการบรรพชาเณรน้อย ซึ่งโครงการบรรพชาสามเณรน้อยนี้จะจัดในช่วงปิดภาคเรียน โครงการนี้อาจจะไม่เน้นการสร้าง สามเณรน้อยที่เคร่งครัดในสิกขาบท เนื่องจากเด็กชายที่มาบรรพชาเป็นสามเณรยังอยู่ในวัยเยาว์ ถ้า จะลองเปรียบเทียบโครงการนี้กับการเข้าค่ายเยาวชนก็น่าจะใกล้เคียงกัน ต่างกันแต่เพียงชุด เครื่องแบบที่ใส่ซึ่งการนุ่งห่มจะเป็นแบบสามเณรและมีการโกนศีรษะด้วย ทำให้บรรดาเณรน้อยมี ความน่ารักน่าเอ็นดู โครงการบรรพชาเณรน้อยในทัศนะของผู้วิจัยมองว่าเป็นโครงการที่เน้นการสร้าง ภาพลักษณ์ความน่ารักจากสามเณรน้อยในยามทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในวัด ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ได้พบเห็น เกิดความสุขจากกิจกรรมของวัด เมื่อพระพุทธศาสนาดึงดูดเด็กเข้ามาในวัด ผลพลอยได้ก็คือ ผู้ปกครอง ของเด็กก็จะเข้ามาที่วัดด้วย จากนั้นจึงจะเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ในการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในหมู่ ผู้ปกครองของเด็กต่อไป

นอกจากนี้ ระหว่างที่บรรดาเณรน้อยยังอยู่ในโครงการจะมีสื่อมวลชนอย่างวิทยุโทรทัศน์ เข้ามาบันทึกภาพและตามเก็บข้อมูลเพื่อต้องการจะให้ผู้ชมทางบ้านได้ทราบว่า ชีวิตประจำวันของเณร น้อยต้องทำอะไร อิริยาบถของเณรน้อยในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งการถ่ายทอดทาง สื่อมวลชนทำให้ภาพกิจกรรมของพระพุทธศาสนาได้รับการเผยแพร่ออกไป นับว่าเป็นการเปิดพื้นที่สื่อ

^{๑๘} สัมภาษณ์, ดร.ทรงวิทย์ แก้วศรี, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

^{๑๙} สัมภาษณ์, ผศ. ดร. แม่ชีกฤษณา รักษาโณ, ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

^{๒๐} สัมภาษณ์, พระเมธาวันยรรส, ผศ. ดร. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๙.

ให้แก่พระพุทธศาสนาในอีกช่องทางหนึ่ง โครงการบรรพชาเณรน้อยจึงเป็นกิจกรรมสำคัญที่สามารถเป็นจุดขายให้แก่พระพุทธศาสนาในเกาหลีได้

๔.๓.๓ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาจะเป็นคุณประโยชน์ ๕ ประการ คือ

๑. เป็นการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามตามพระพุทธศาสนาไว้

๒. ทำให้ได้มีการรวมตัวกันของบุคคลในระดับต่าง ๆ เกิดเป็นสามัคคีธรรมและเป็นแนวทางให้ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน เพื่อรวมกลุ่มกันทำงานตามอุดมคติที่เกิดประโยชน์ต่อสังคม โดยใช้พระพุทธศาสนาเป็นตัวเชื่อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ทำให้บุคคลได้เรียนรู้ ได้สำนึกในเหตุการณ์และหลักคำสอนสำคัญในทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับวันนั้น ๆ เช่น วันวิสาขบูชาถือว่าเป็นวันพระพุทธเจ้า วันอาสาฬหบูชาถือว่าเป็นวันของพระธรรม วันมาฆบูชาถือว่าเป็นวันของพระสงฆ์^{๒๑}

๔. ทำให้คนเข้าใจพระรัตนตรัย หากกิจกรรมนั้นจัดขึ้นทุกปีก็จะช่วยดึงดูดคนเข้าวัดได้^{๒๒}

กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญที่สุดในเกาหลีใต้คือการจัดงานวันวิสาขบูชา ซึ่งชาวเกาหลีจะเรียกวันนี้ว่า บูซอนิมโอินนัล (부처님오신날) วันนี้ถือว่าเป็นวันหยุดของเกาหลีใต้ พุทธศาสนิกชนในเกาหลีต่างเผ้ารอคอยเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมของวัดต่าง ๆ สำหรับวัดสำคัญที่มีสถานที่อยู่ในกรุงโซลอย่างวัดโซกเยและวัดพวงอินจะมีการทำบุญเพื่อซื้อโคม จากนั้นจะนำมาเขียนชื่อและคำอธิษฐาน แล้วนำโคมไปแขวนไว้ในวัด เมื่อถึงวันวิสาขบูชาบรรดาพุทธศาสนิกชนก็จะมาชุมนุมกันที่วัดเพื่อสงฆ์พระพุทธรูปน้อย เพื่อเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา เพื่อชมการแสดงที่จัดขึ้นในวัด และเมื่อได้เวลาอันสมควรก็จะเริ่มจุดเทียนที่อยู่ในโคมทุกโคม ทำให้บรรยากาศในวัดเกิดความสวยงามจากแสงเทียนในโคม สำหรับวัดโซกเยที่มีพื้นที่น้อยและอาจจะไม่สะดวกให้จุดเทียนในโคมก็จะใช้การติดหลอดไฟในโคมแทน เมื่อนับเวลาถอยหลังก็จะเปิดสวิตไฟทำให้โคมทุกโคมมีแสงไฟเกิดขึ้นพร้อมกันทั้งวัด

สำหรับวันวิสาขบูชานี้ รัฐบาลเกาหลีใต้ให้ความสำคัญต่อการเฉลิมฉลอง ถนนสายสำคัญจะมีการแขวนโคมเป็นแนวยาว ซึ่งมักพบได้ในถนนที่จะมีการเดินขบวนพาเหรดของชาวพุทธที่เดินทางมาจากภายในประเทศเกาหลีเองและจากต่างประเทศซึ่งรวมถึงพระสงฆ์ไทยด้วย ยิ่งไปกว่านั้นในกรุงโซลยังมีการจัดกิจกรรมเทศกาลโคมไฟดอกบัวและกิจกรรมเทศกาลถนนพุทธเป็นงานประจำปี และการเปิดงานวันวิสาขบูชายังมีการถ่ายทอดสดทางวิทยุโทรทัศน์ด้วย เนื่องจากงานดังกล่าวถือว่าเป็นงานสำคัญของเกาหลีหนึ่ง จะมีประธานาธิบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายมาเปิดงานที่วัดโซกเย ซึ่งงานดังกล่าวถือว่าเป็นจุดขายที่ช่วยส่งเสริมให้พระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นทั้งในและต่างประเทศ

^{๒๑} สัมภาษณ์, ดร.ทรงวิทย์ แก้วศรี, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

^{๒๒} สัมภาษณ์, ผศ. ดร. แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม, ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

๔.๓.๔ การประชาสัมพันธ์อาหารเพื่อสุขภาพ

อาหารเพื่อสุขภาพในที่นี้หมายถึง อาหารที่ได้ปรุงจากเนื้อสัตว์ โดยภาพรวมมักจะปรุงจากพืชผักนานาชนิด องค์การพระพุทธศาสนาในเกาหลีสามารถประชาสัมพันธ์อาหารเพื่อสุขภาพได้ด้วยการตั้งโรงทานในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ และอาจเพิ่มเติมเป็นวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดสุดสัปดาห์ของชาวพุทธในเกาหลีได้นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์อาหารเพื่อสุขภาพอาจทำได้โดยการเปิดชั้นเรียนเพื่อสอนทำอาหารเพื่อสุขภาพโดยไม่คิดเงิน และจัดให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานในรูปแบบของการประกวดอาหารเพื่อสุขภาพในวันสุดท้ายของการเรียน ยิ่งไปกว่านั้น หากกระแสวัฒนธรรมการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพได้รับความนิยมมากขึ้นก็อาจจัดเป็นรายการเชฟทะเล่หลักอาหารเพื่อสุขภาพ เพื่อให้ผู้เข้าแข่งขันมีโอกาสสร้างสรรค์รายการอาหารเพื่อสุขภาพในรูปแบบการนำเสนอที่ทันสมัยและน่าดึงดูดใจ

อนึ่ง การประชาสัมพันธ์อาหารเพื่อสุขภาพเป็นโครงการที่สื่อให้เห็นถึงคำสอนในพระพุทธศาสนาได้ ซึ่งพระเมธาวิณัยรส, ผศ. ดร. แสดงความเห็นว่าการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพจะช่วยส่งเสริมพระพุทธศาสนาแบบอ้อม ๓ เรื่อง ได้แก่ ๑. การไม่ละเมิดศีลข้อที่หนึ่ง ๒. การรู้จักประมาณในการบริโภค (โภชนเมตตญญุตตา) ๓. พระพุทธศาสนาก็ใส่ใจเรื่องสุขภาพ ถ้าไม่รับประทานเนื้อสัตว์ก็จะช่วยให้สุขภาพดีได้^{๒๓} ในขณะที่ผศ. ดร. แม่ชีกฤษณา รักษาโณม เพิ่มเติมความเห็นว่าการรับประทานอาหารปลอดเนื้อสัตว์จะช่วยส่งเสริมคำสอนของพระพุทธศาสนาเรื่องความเมตตา ทำให้สามารถช่วยรักษาชีวิตของสรรพสัตว์ไว้^{๒๔}

หากจะมีข้อสงสัยว่าการประชาสัมพันธ์อาหารเพื่อสุขภาพจะเป็นจุดขายของพระพุทธศาสนาในเกาหลีได้จริงหรือ สำหรับเรื่องนี้จะเห็นชัดสำหรับผู้ใส่ใจรักษาสุขภาพของตนเอง ปัจจุบันกระแสของคนรักษาสุขภาพมีมากขึ้น อาหารก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถเป็นทั้งยารักษาโรคและมัจจุราชได้ในขณะเดียวกัน ดังนั้น บุคคลจึงควรมีสติการเลือกรับประทานอาหาร ผู้ใดก็ตามที่มีโอกาสเข้าร่วมโครงการ Temple Stay ย่อมมีโอกาสได้สัมผัสกับอาหารเพื่อสุขภาพของแต่ละวัด เนื่องจากอาหารของชาววัดในเกาหลีได้จะเป็นอาหารที่ไม่มีเนื้อสัตว์ แต่เน้นการรับประทานผักที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ อย่างไรก็ตาม หากบุคคลใดยังไม่มีโอกาสเข้าร่วมโครงการ Temple Stay ก็สามารถหาอาหารเพื่อสุขภาพมารับประทานได้ ซึ่งร้านอาหารประเภทนี้มักจะตั้งอยู่ใกล้วัด สำหรับผู้ที่มีโอกาสได้ไปเยี่ยมชมวัดโชกเยก็อาจไปลองรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพได้ที่ศูนย์ Temple Stay ซึ่งเป็นอาคารที่ตั้งอยู่ตรงกันข้ามกับวัดโชกเย ดังนั้น หากบุคคลากรในพระพุทธศาสนาที่เกาหลีได้สามารถประชาสัมพันธ์ให้อาหาร (อาหารที่ไม่มีเนื้อสัตว์) เพื่อสุขภาพสามารถเข้าไปอยู่ในกระแสความนิยมได้อย่างกระแสความนิยมละครแดจังกึม ก็จะช่วยให้พระพุทธศาสนาในเกาหลีได้รับความสนใจจากคนที่ยินยอม “เกาหลี” มากยิ่งขึ้น

^{๒๓} สัมภาษณ์, พระเมธาวิณัยรส, ผศ. ดร. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๙.

^{๒๔} สัมภาษณ์, ผศ. ดร. แม่ชีกฤษณา รักษาโณม, ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

๔.๓.๕ การผลิตเพลงธรรมะเพื่อเตือนใจ

ตามปกติ พุทธศาสนิกชนที่มีความศรัทธาพระพุทธรูปแล้วอาจไม่เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องผลิตเพลงธรรมะเพื่อเตือนใจ แต่ผู้วิจัยเห็นว่า สำหรับการสร้างจุดขายของพระพุทธรูปในเกาหลีใต้แล้วพระพุทธรูปมีแนวโน้มว่าจำเป็นที่จะต้องมีส่วนในรูปแบบเพลงธรรมะ เนื่องจากจิตของชาวเกาหลีโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนคนรุ่นใหม่มีแนวโน้มจะชอบเสียงเพลง ยกตัวอย่าง อี แฮฮย็อน (이지현) ตัวแทนนักศึกษาชาวพุทธในเกาหลีใต้ในฐานะประธานสหพันธ์มหาวิทยาลัยพระพุทธรูปเกาหลี เสนอว่า บุคลากรในพระพุทธรูปควรสร้างสรรค์เพลงหรือตั้งวงดนตรีขึ้นมา เพื่อนำทางให้พระพุทธรูปได้เข้ากับยุคสมัย^{๒๕} สำหรับประเภทของเพลงนั้น อาจจะต้องผลิตออกมาหลาย ๆ แนว เช่น เพลงทำนองพื้นบ้าน เพลงทำนองลูกทุ่ง เพลงทำนองคลาสสิก เพลงทำนองร็อก เพลงทำนองแรพ เพื่อให้เลือกฟังตามความชอบ และปัจจุบันเราสามารถพบเห็นพระสงฆ์และภิกษุณีสงฆ์เกาหลีร้องเพลงและเล่นเครื่องดนตรีในวันสำคัญทางศาสนา หรือวันที่มีคนมาชุมนุมกันที่วัดเพื่อประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ในวัฒนธรรมของชาวเกาหลี

ผู้วิจัยเห็นว่า การผลิตเพลงธรรมะเพื่อเตือนใจมีความจำเป็นสำหรับสถานการณ์ในการส่งเสริมพระพุทธรูปในเกาหลีใต้อย่างมาก เนื่องจากคนรุ่นใหม่ของเกาหลีเกิดความเคยชินกับการฟังเพลง ไม่ว่าจะเป็นการฟังเพลงแบบทั่วไปหรือการฟังเพลงเมื่อไปโบสถ์ของคริสต์ศาสนา หากพระพุทธรูปในเกาหลีใต้ไม่ยอมปรับตัวสำหรับกรณีนี้เลยก็อาจทำให้พระพุทธรูปไม่มีลูกค้ายิ่งขึ้นในอนาคต ดังนั้น การผลิตเพลงธรรมะเพื่อเตือนใจจึงเป็นจุดขายที่ช่วยส่งเสริมพระพุทธรูปในเกาหลีใต้ได้

การผลิตเพลงธรรมะเพื่อเตือนใจเป็นแนวทางส่งเสริมพระพุทธรูปที่นักวิชาการทางพระพุทธรูปมีความเห็นสอดคล้องกันในหลักการ โดยพระเมธาวิญญูสร, ผศ. ดร. แสดงความเห็นไว้ว่า เมื่อก่อนเรามองว่าคำสอนหรือบทสวดมนต์เป็นเรื่องศักดิ์สิทธิ์ ไม่ควรนำมาเล่น แต่ปัจจุบันจะเห็นได้ว่า หากเราไม่นำมาเล่นก็จะทำให้พระพุทธรูปเข้าถึงเยาวชนคนรุ่นใหม่ไม่ได้ จึงสมควรและเห็นว่าการผลิตเพลงธรรมะเพื่อเตือนใจเป็นการส่งเสริมพระพุทธรูป ปัจจุบันโรงพยาบาลวิชัยยุทธจะมีกลุ่มคนที่ร้องเพลงธรรมะไพเราะมาก ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีการนำบทสวดพาหุงสะหัสสมาใส่ทำนอง ซึ่งจะฟัง ณ สถานที่แห่งใดก็มีความไพเราะ และจะฟัง ณ สถานที่ใดก็ได้ อีกทั้งยังอยากเห็นการแสดงที่นำเอาบทสวดมาแสดงเป็นนาฏลีลาด้วย อนึ่ง พระพุทธรูปในบ้านเราต้องปรับตัวเพราะพุทธศาสนิกชนชาวไทยไปเห็นพระพุทธรูปในต่างประเทศที่ทำอะไรได้มากมาย เขาก็มาตั้งคำถามว่าทำไมพระพุทธรูปในไทยจึงไม่ทำอย่างนี้บ้าง ซึ่งทางออกก็คือ ๑. อะไรที่เราทำไม่ได้ต้องอธิบายให้สังคมรับรู้ทำไมไม่ได้ และเพราะเหตุผลอะไร ๒. อะไรที่ทำได้ก็ควรทำ เพราะว่ามันจะรักษาใจคน (รักษาพวก) ไว้ได้ เช่น การร้องเพลงธรรมะเป็นสิ่งที่ทำได้^{๒๖}

^{๒๕} สัมภาษณ์ อี แฮฮย็อน, ประธานสหพันธ์มหาวิทยาลัยพระพุทธรูปเกาหลี (한국대 학생 불교 연합회, Korea Buddhist University Federation หรือ KBUF), ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘.

^{๒๖} สัมภาษณ์, พระเมธาวิญญูสร, ผศ. ดร. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๙.

ในขณะที่ดร.ทรงวิทย์ แก้วศรี เห็นว่า การผลิตเพลงธรรมะเป็นอุบายวิธีหนึ่งที่จะสื่อสารหลักธรรมให้เข้าถึงประชาชนได้ทุกระดับ ทุกท้องที่ ทุกกาลเวลา โดยไม่มีขีดจำกัด ดังนั้น จึงเป็นวิธีที่ง่าย ประหยัด ได้ผลดีวิธีหนึ่งในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ เนื้อหา ต้องนึกถึงกลุ่มบุคคลว่าควรใช้หลักธรรมข้อใดเป็นสื่อ และสื่อออกมาในรูปแบบไหน เช่น เป็นเพลงธรรมะล้วน ๆ เหมือนบทสวดมนต์ หรือเป็นเพลงที่คนฟังแล้วได้ความคิด คติ อย่างเพลงชะตาชีวิต เพลงความฝันอันสูงสุด เพลงแสงเทียน^{๒๗} ซึ่งผศ. ดร. แม่ชีกฤษณา รักษาโณม ก็แสดงความคิดเห็นไปในทำนองเดียวกันว่า การใช้เพลงธรรมะจะช่วยให้ผู้ร้องเพลงอุทิศถึงคำสอนที่แทรกอยู่ในเนื้อเพลง การแต่งเพลงธรรมะควรแต่งให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อจะได้ช่วยส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เผยแผ่ไปได้แพร่หลายมากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น หากนำเพลงมาประดิษฐ์ทำพ็อนรำได้ก็จะช่วยให้เพลงเข้าไปอยู่ในวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของชาติต่อไป ยกตัวอย่าง เพลงพระราชนิพนธ์ แต่งโดยอาจารย์ประหลัด มันทะ สำหรับกรณีกษุณินิกายมหายานร้องเพลงแรพนั้น สังคมที่นั่นอาจยอมรับได้และเป็นสิ่งที่อาจจะต้องทำเพื่อความอยู่รอดของพระพุทธศาสนา ในขณะที่สิ่งดังกล่าวอาจจะไม่เหมาะกับสังคมไทย^{๒๘}

สำหรับพระเทพวิสุทธิกวี, ดร. ได้ให้ความเห็นเชิงสนับสนุนเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า การผลิตเพลงธรรมะเพื่อเตือนใจช่วยส่งเสริมพระพุทธศาสนาได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เนื่องจากผู้ใหญ่บางคนไม่ค่อยรู้เรื่องธรรมะ แต่มีสภาวะสุนทรีหรือมีความสุขกับความไพเราะ เพลงที่ประกอบด้วยธรรมะพระพุทธเจ้าก็ไม่ทรงห้ามอยู่แล้ว การสอนธรรมะล้วน ๆ ซึ่งเป็นนามธรรมแก่เด็ก เด็กอาจจะรับได้ไม่เต็มที่ แต่ถ้าสอนเด็กด้วยรูปธรรมก่อนเด็กก็จะเข้าใจได้ อนึ่ง เสียง (ตามอภิธรรม) ถือว่าเป็นรูป เรียกว่า สัทรูป แต่เป็นรูปที่เข้าทางหู มันไม่เหมือนรูปที่เข้าทางตา พระพุทธเจ้าทรงสอนเรื่องรูปก่อน ตาจรรู หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส พระองค์เริ่มต้นที่ตาก่อน แล้วจึงจะไปทีหูเป็นที่สอง เพราะคนต้องใช้ตาก่อน เด็กทารกยังไม่รู้เรื่อง พอลืมตาเห็นใบหน้าพ่อแม่ก็จะจำ จึงต้องสอนเรื่องรูปก่อน ครั้นพ่อแม่จะพูดอะไรเด็กก็ยังไม่รู้เรื่อง ต้องรออีกสักกระยะหนึ่ง หูก็จะค่อย ๆ รับเสียง รับรู้ และแปลความหมายได้ คนที่ได้ฟังเพลงธรรมะแล้วรู้สึกกินใจซาบซึ้ง ก็จะทำให้จิตใจเขาไหลสู่กระแสธรรมะได้^{๒๙}

ดังนั้น การผลิตเพลงธรรมะเพื่อเตือนใจจึงเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าบุคลากรและองค์กรพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้สามารถนำมาเป็นจุดขายเพื่อให้เข้ากับจริตของคนเกาหลียุคใหม่และบริบทของสังคมเกาหลีปัจจุบันได้

๔.๔ สรุป

การหาแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ประกอบด้วยแนวทาง ๓ แนวทาง ได้แก่ การดำรงจุดแข็งของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ การกำจัดจุดอ่อนของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ และการสร้างจุดขายของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้

^{๒๗} สัมภาษณ์, ดร.ทรงวิทย์ แก้วศรี, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

^{๒๘} สัมภาษณ์, ผศ. ดร. แม่ชีกฤษณา รักษาโณม, ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

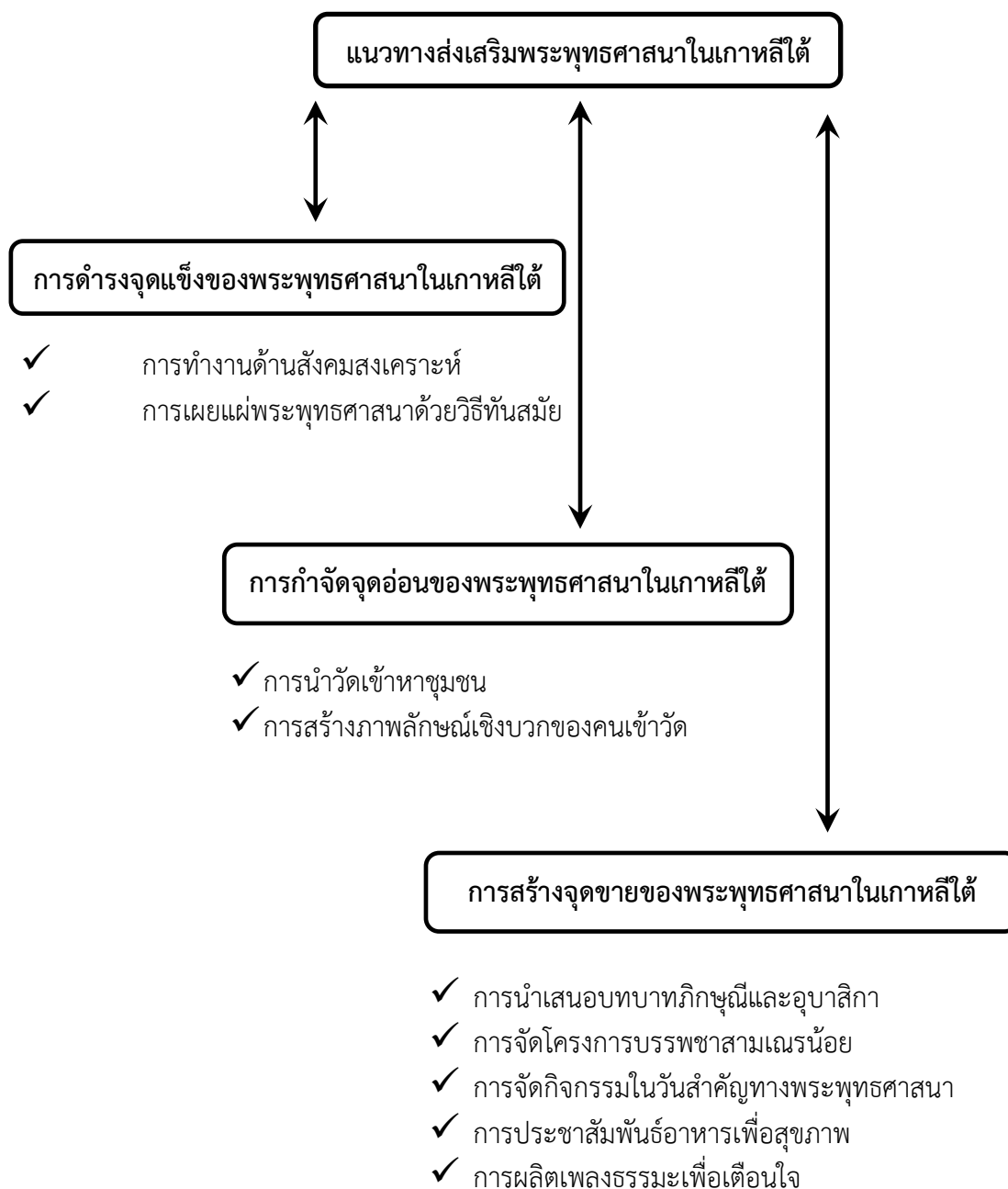
^{๒๙} สัมภาษณ์ พระเทพวิสุทธิกวี, ดร., รองเจ้าคณะภาค ๑๖-๑๗-๑๘ (ธรรมยุต), ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

แนวทางแรก การดำรงจุดแข็งของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้เป็นแนวทางเพื่อรักษาคุณภาพของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ โดยนำเสนอจุดแข็ง ๒ เรื่อง คือ การทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยวิธีทันสมัย ซึ่งทั้งสองเรื่องนี้ต่างก็เป็นจุดแข็งของทั้งพระพุทธศาสนาและคริสต์ศาสนา ดังนั้น พระพุทธศาสนาจำเป็นต้องรักษาจุดแข็งทั้ง ๒ เรื่องนี้ไว้เพื่อรักษาคุณภาพของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ต่อไป

แนวทางที่สอง การก่อกำจัดจุดอ่อนของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้เป็นแนวทางเพื่อหวังผลในการเพิ่มจำนวนพุทธศาสนิกชน โดยนำเสนอจุดอ่อน ๒ เรื่องมากำจัด นั่นก็คือ การก่อกำจัดเรื่องความห่างไกลของวัดด้วยการนำวัดเข้าหาชุมชน และการกำจัดภาพคนเข้าวัดส่วนใหญ่เป็นคนสูงวัยด้วยการสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกของคนเข้าวัด ถ้าสามารถกำจัดจุดอ่อนทั้ง ๒ เรื่องได้ก็จะช่วยให้มีคนสนใจเข้ามาศึกษาธรรมะและเข้ามาเป็นพุทธศาสนิกชนเพิ่มขึ้น

แนวทางที่สาม การสร้างจุดขายของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์แบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมาย โดยนำเสนอจุดขาย ๕ เรื่อง ได้แก่ การนำเสนอบทบาทภิกษุณีและอุบาสิกาเพื่อชักจูงใจกลุ่มสตรี การจัดโครงการบรรพชาสามเณรน้อยเพื่อชักจูงใจกลุ่มผู้ปกครองและเด็ก การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อชักจูงใจกลุ่มนักท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์อาหารเพื่อสุขภาพเพื่อชักจูงใจกลุ่มคนรักสุขภาพ และการผลิตเพลงธรรมะเพื่อเตือนใจเพื่อชักจูงใจกลุ่มคนรุ่นใหม่ หากพระพุทธศาสนาสามารถสร้างจุดขาย ๕ เรื่องนี้ได้ พระพุทธศาสนาก็จะสามารถดำรงอยู่ในเกาหลีใต้ได้อีกนาน

แนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้สามารถสรุปได้เป็นแผนภูมิดังจะแสดงใน
หน้า ๖๘

แผนภูมิที่ ๔ แสดงแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้